

Vannregion Nordland og Jan Mayen
 Nordland fylkeskommune
 Postmottak
 8048 Bodø

REGIONAL PLAN FOR VANNFORVALTNING I VANNREGION NORDLAND OG JAN MAYEN – 2. GANGS HØRING

Vi viser til utkastet til vannforvaltningsplan for vannregionen som ble sendt på offentlig høring 21. august 2015 med frist for innspill 30. september. Energi Norges høringsinnspill avgis under. Energi Norge avgir høringsuttalelse 17.12.2014 i første høringsrunde og henviser generelt til denne for våre overordnede innspill.

Energi Norges nye høringsinnspill må sees i sammenheng med høringsuttalelsene som avgis av de enkelte berørte energiselskapene i vannregionen. Det framgår av høringsbrevet at plandokumentet er oppdatert på visse punkter, og at høring er knyttet til den konkrete formuleringen av miljømål i sterkt modifiserte vannforekomster i regulerte vassdrag. Det er også lagt ved en høringstabell over aktuelle tiltak som ikke er et høringsgrunnlag etter vannforskriften, men som letter oversikten over bakgrunn for miljømålene. Energi Norge begrenser høringen til nye avsnitt om vannkraft som framgår av vedlegg 1 til høringsbrevet, samt miljømål med tiltak med relevans for vannkraftsektoren som framgår av høringstabellen. Våre kommentarer tar utgangspunkt i enkelte eksempler for illustrasjon av prinsipielle forhold, men vil ikke dekke forslagene for alle de aktuelle vannforekomstene. Vi har også gjort noen stikkprøver i Vann-nett for å få et bilde av det detaljerte faktagrunnlaget. Våre medlemmer vil i større grad gå inn på de konkrete forslagene i enkeltvassdragene enn det som er hensiktsmessig i vårt innspill.

Energi Norge kan ikke se at den nye høringen er basert på vesentlig ny kunnskap eller nye analyser og vil derfor generelt fastholde de synspunkter som fremkom i høringsuttalelsen 17.12.2014 og som følger vedlagt. Vi kan heller ikke se at våre, eller våre medlemmers innspill, i første høringsrunde er tilstrekkelig ivare tatt i nytt høringsforslag. Det har heller ikke vært en betryggende involvering av de berørte regulerter i utviklingen av miljømål og tiltak i det nye forslaget.

Generelt er det viktig at det før politisk behandling av planene er gjort et grundig arbeid for å belyse konsekvensene av de forslagene til miljøtiltak og –mål som angis i planen. Vannkraftproduksjon representerer store samfunnsverdier og det er allerede gjennomført mange miljøtiltak i regulerte vassdrag som er grundig vurdert i et samfunnsmessig kost/nytte-perspektiv. Nye forslag til tiltak må framstå som tydelig begrunnet i dette perspektivet slik at videre behandling av planene blir basert på helhetlige og faktabaserte avveininger. De enkelte kraftselskap i vannregionen har i prosessen spilt inn opplysninger om iverksatte tiltak som vi ikke kan se er reflektert i planen.

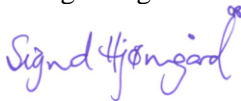
Vi vil spesielt påpeke følgende aspekter i denne nye høringen

- Det er fortsatt manglende begrunnelse for miljømål (GØP) for sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) der dette innebærer en forbedring av dagens tilstand. Det mangler i stor grad dokumenterte, kunnskapsbaserte og kost/nytte-balanserte tiltak slik vannforskriften krever. Det uttrykkes i planen, bl.a. i forvaltningsplanen s.6 og tiltaksprogrammet kap. 6, at kost/nytte-grunnlaget er svakt. Det er kun gitt en generell begrunnelse om at kostnadene anses som lavere enn nytten der det prioriteres nye tiltak. Nasjonale føringer fra KLD og OED av 24.januar 2014 fastslår kravet til konkrete vurderinger av hvert tiltak etter metodikken i Veileder 01:2014, Sterkt modifiserte vannforekomster, som bakgrunn for miljømålet (GØP) i SMVF.

- Tiltak som innebærer tappt vannkraft skal belyses ut fra de store samfunnsverdiene den representerer også utover den markedsbaserte verdien, dvs. en vurdering av fornybarbidraget, regulerbarhet/forsyningssikkerhet, flomdempingsmuligheter m.m. I lys av dette er det særdeles viktig at det ikke fastsettes miljømål i regulerte vassdrag som er ubegrunnede eller baseres på ensidige hensyn til miljøforbedring. De ambisiøse miljømålene som nå foreslås for de fleste vassdragsavsnitt i prioriterte vassdrag vil gi betydelige samfunnskostnader i form av tappt fornybar og regulerbar energi. Disse forhold belyses ikke i planforslaget, men overlates til seinere vurdering av sektormyndighet. I de vassdrag som er gjenstand for regional prioritering, ser vi ikke at de betydelige samfunnskostnadene blir annet en summarisk omtalt, og at det ikke er bakgrunn for å sette miljømål som innebærer kostnader.
- Bruken av revisjonsrapporten NVE 49:2013 er ikke i tråd med nasjonale føringer fra KLD og OED av 24.januar 2014: "*....Vassdrag som er gitt høy prioritet (1.1) kun på bakgrunn av landskap/friluftsliv, bør derfor ikke få miljømål som forutsetter vannslipp*". Eksempelvis er det i Ranavassdraget foreslått fisketiltak i Kalvatnet, mens begrunnelsen i revisjonsrapporten for denne vannforekomsten er landskap/friluftsliv. Geografisk avgrensning må også være slik det framgår av rapporten. For eksempel er det i Åbjøravassdraget ovenfor anadrom strekning foreslått en bedring i økologisk tilstand fra MØP til GØP med begrunnelse i ørret, mens revisjonsrapportens prioritet 1.1 er i forhold til fisk/fiske og naturmangfold i de nedre/anadrome elvestrekninger. Det må derfor ryddes i det framlagte planforslaget med hensyn til tematisk og geografisk referanse til prioriteringsrapporten slik at de nasjonale føringer etterleveres.
- Det må framgå klart om den konkretiseringen som er gjort av miljømålet GØP representerer dagens tilstand, eller en bedret miljøtilstand som forutsetter realistiske tiltak. jfr. de nasjonale føringer av 24.januar 2014: "*Miljømålene for sterkt modifiserte vannforekomster skal settes individuelt, basert på en vurdering av fordeler og ulemper for samfunnet (kost/nyttevurdering). Miljømålet GØP skal settes basert på realistiske tiltak (positiv kost/nytte)*". På denne bakgrunn er det viktig at de nasjonale føringene følges opp ved at "*.....dagens tilstand kan defineres som "godt økologisk potensial"*" der det ikke er gjort en helhetlig kost/nytte-vurdering. Kostnadssiden er kun summarisk omtalt, og det framgår hverken av høringsnotat om miljømål i prioriterte vassdrag, i "Tabell over miljømål og tiltak i regulerte vassdrag" eller i Vann-nett noen kostnadsanslag for faste og løpende kostnader. Forslag om miljømål (GØP eller GØT i regulerte vassdrag) i planen skal bygge på realistiske tiltak og forutsetter at man gjør en kost/nytte analyse som begrunner realismen i slike tiltak i tråd med metodikken i Veileder 01:2014, jfr. de nasjonale føringene. Også tiltak som ikke krever vannslipp skal ha bakgrunn i kost/nytte. Uten konkrete vurderinger av realismen i de enkelte tiltaksforslag mener Energi Norge at det ikke er grunnlag for å fastsette konkrete miljømål som representerer mer enn "*dagens tilstand*" i denne planrunden. Energi Norge kan ikke se at det er gjort tilstrekkelige vurderinger av kost/nytte ved miljømål ut over "*dagens tilstand*", heller ikke der NVE-rapport 49:2013 legges til grunn. I føringene, og i rapporten selv, slås det også fast at Rapport 49:2013 ikke er en fasit. NVE må som sektormyndighet sikre at planen blir i tråd med føringer og regelverk.
- Vannplanene skal ikke foregripe resultatet av pågående eller kommende vilkårsrevisjoner eller andre sektorvedtak, men være selvstendige regionale planer med balanserte vurderinger. Vilårsrevisjon, innkalling/omgjøring av vilkår, kartlegging og biotoptiltaksplan eller bruk av andre juridiske virkemidler eller administrative tiltak er alene ikke grunnlag for å utforme nye miljømål, jfr. presiseringene fra Klima- og miljødepartementet (KLD) av 17.november 2014: "*Juridiske eller andre virkemidler er ikke å regne som tiltak alene. Henviing til bruk av hjemmel for tiltak, for eksempel vannressurslovens § 66, må ledsages av forslag til konkrete miljømål og tiltak i Vann-nett.*" Det er mange forslag som ikke er basert på en avveining av aktuelle, realistiske tiltak, men en ensidig miljøambisjon, f.eks. i Svolværvassdraget, der tiltaket er innkalling til konsesjonsbehandling etter Vannressurslovens § 66 med mål "*oppnå gytebestandsmål og høstbar fiskebestand*" og forbedring fra GØP til GØT. Det framgår ikke noen vurdering av kostnader ved aktuelle og realistiske tiltak. Forslag til miljømål må komme i overensstemmelse med foreslåtte konkrete og avveide tiltak.
- Den konkretiseringen av miljømålene som er gjort uten referanse til "*dagens tilstand*" gjør konsekvensene av planforslaget svært utydelig. Energi Norge finner det problematisk at det ikke entydig og oversiktlig framgår om miljømålet representerer en bedring i miljøtilstanden ut fra dagens tilstand. Der det er angitt GØP som miljømål med konkretisering til f.eks. "*Sikre forhold som gir selvreproduserende og høstbare bestand av ørret*" er det helt vesentlig for å forstå hva forslaget innebærer i forhold til dagens tilstand og hvilke tiltak som eventuelt er vurdert som realistiske.

- Konkretisering av miljømålet som f.eks. "Styrke bestandene av laks og sjørørret - Oppnå gytebestandsmål og høstbare bestander" mener Energi Norge er altfor spesifikt formulert i forhold til seinere sektorbehandling uansett hvilke tiltak som er foreslått. KLD har presisert at forvaltningsplanene ikke skal utformes slik at «skjønnsrommet for sektormyndighetene i påfølgende sektorvedtak blir vesentlig redusert», jf. KLDs føringer i brev av 17. november 2014.
- Utsatte frister for miljømåloppnåelse ved bruk av §9 i vannforskriften skal bygge på reell vurdering av realistiske tiltak, og kan ikke kun baseres på forskuttert resultat av en kommende sektorbehandling. Det er uklart hvordan dette håndteres, men det er ikke tydelig hvilke realistiske tiltak man har vurdert som skal gi en bedring i miljøtilstand i en seinere planperiode, jfr. vedlegg 1b og 1c, eksempelvis 178-1204-L, Bleksvatnet. Uten slike realistiske tiltak må miljømålet fastsettes til GØP i denne planperioden med referanse til "dagens tilstand", evt. unntak etter §10.
- Utviklingen av Vann-nett parallelt med høringen er et stort problem med hensyn til prosess, faktagrunnlag og bakgrunn for miljømålfastsettelse. Forholdet mellom selve vannplanen og Vann-nett blir uklart. Det er viktig at NVE som ansvarlig sektormyndighet sikrer at fastsettelsen av miljømål blir i tråd med nasjonale føringer og at det blir konsistens mellom datagrunnlaget i Vann-nett, forslag til tiltak og miljømålene i planen.

Med vennlig hilsen,
Energi Norge

Sigrid Hjørnegård
Direktør, fornybar energi, klima og miljø

Geir Taugbøl
Næringspolitisk rådgiver

Kopi: OED, KLD, NVE, Miljødirektoratet, Salten Kraftsamband AS, Statkraft Energi AS, Sjøfossen Energi AS, Nord-Salten Kraft AS, Helgeland Kraft AS, Nordkraft AS, Rødøy-Lurøy Kraftverk AS, Vesterålskraft AS, Dragefossen Kraftanlegg AS, Lofotkraft AS, Siso Energi AS, NTE Energi AS, Tinfos AS, Småkraft AS, Norsk Grønnkraft AS.